

Sygn. akt IX Ga 261/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie IX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : Sędzia Sądu Okręgowego Sławomir Boratyński (spr.)

Sędziowie : Sędzia Sądu Okręgowego Jacek Widło

Sędzia Sądu Okręgowego Beata Błotnik

Protokolant : Monika Ostojka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 listopada 2017 roku w L.

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu z 12 grudnia 2016 roku,

sygn. akt V GC 578/16

oddala apelację.

Beata Błotnik S. J. W.

Sygn. akt IX Ga 261 / 17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Radomiu V Wydział Gospodarczy w po rozpoznaniu w R. na rozprawie sprawy z powództwa: P. W. przeciwko: (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o zapłatę 25.745 złotych zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2016 roku do dnia zapłaty (pkt I) oraz kwotę 1.288 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II) .

Jako uzasadnienie wyroku wskazano ,że pozwem z dnia 24 lutego 2016 roku powód P. W. żądał zasądzenia od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwoty 25.745 zł. wraz z odsetkami oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że wynajął pozwanemu lokal użytkowy. Umowa najmu była zawarta na czas oznaczony. Pozwany zobowiązany był do regulowania czynszu i opłat dodatkowych. Przed terminem zakończenia umowy pozwany oświadczył, że nie będzie korzystał z przedmiotu najmu i mediów. Strony nie porozumiały się co do wcześniejszego terminu rozwiązania umowy, a pozwany nie zapłacił zaległego czynszu i opłat (pozew k. 2-3). Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 10 czerwca 2016r. zasądzono na rzecz powoda całość zgłoszonego przez niego roszczenia (nakaz zapłaty k. 44). Od powyższego nakazu zapłaty pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniósł sprzeciw, w którym żądał oddalenia powództwa

w całości. Pozwany podniósł, że strony współpracowały ze sobą, a roszczenie jest przedwczesne, bo powód zgodził się na przesunięcie terminu płatności dochodzonych kwot (sprzeciw k. 48-49).

Sąd Rejonowy ustalił, że strony sporu są przedsiębiorcami (odpis z (...) powoda – k. 31, odpis z KRS pozwanego k. 32-34). W dniu 26 października 2012r. strony zawarły umowę najmu lokalu biurowego i pomieszczeń magazynowych położonych w W. na czas oznaczony do 31 października 2016 r. (umowa najmu z aneksem k. 4-6, 7). Zgodnie z umową pozwany zobowiązany był ponosić opłaty z tytułu czynszu, korzystania z mediów oraz opłaty eksploatacyjne i w związku z tym powód wystawiał faktury (faktury k. 8-16). Pozwany z dniem 30 grudnia 2015r. zaprzestał korzystania z przedmiotu najmu (pismo k. 23). Strony nie doszły do porozumienia w zakresie zmiany umowy (propozycje stron k. 24, 27), pozwany – mimo wezwań do zapłaty – nie uregulował swoich zobowiązań (bezsporne).

Sąd Rejonowy uznał, że okoliczności faktyczne ustalone w sprawie są bezsporne i wynikają wprost z treści dokumentów przedstawionych przez powoda. Pozwany nie zaprzeczał, że nie zapłacił za korzystanie z lokalu w okresie wskazanym przez powoda. Nie zaprzeczał też że mimo, iż nie korzystał z tego lokalu umowa stron nadal obowiązywała. Pozwany nie kwestionował wysokości żądanej kwoty. Podnoszone przez niego zarzuty co do przedwczesności roszczenia okazały się nieuzasadnione. Powód zaprzeczył, aby ustalono jakiegokolwiek zmiany co do terminu zakończenia umowy i terminów płatności (wyjaśnienia informacyjne powoda k. 59). Ustalając stan faktyczny Sąd ten miał na względzie treść art. 6 kc nakładającego ciężar udowodnienia faktów na tą stronę, która z tych faktów wywodzi skutki prawne. Strony łączyła umowa najmu przewidziana w art. 659 § 1 kc. Określała ona wysokość czynszu, który zobowiązana była ponosić strona pozwana (art. 669 § 1 kc.). Zgodnie z umową pozwany zobowiązany był ponosić również opłaty za media. Pozwany nie zaprzeczał, że nie ponosił tych kosztów w okresie wskazanym przez powoda. Fakt, że nie korzystał on z przedmiotu najmu, nie wyłącza obowiązku płatności po stronie pozwanego. Sąd zauważył, że zawarta umowa najmu była umową na czas oznaczony i jak strony same ustaliły w umowie zawarto ją „ bez możliwości wcześniejszego rozwiązania ” (k. 5, 7). Oznacza to, że wcześniejsze rozwiązanie umowy mogło nastąpić tylko za zgodą obu stron. Przy czym jak wynika z §5 ust. 2 umowy wszelkie jej zmiany wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności (k. 6). Pozwany nie udowodnił, aby zmieniono umowę na piśmie w zakresie zmiany terminu jej obowiązywania lub terminów płatności. W sytuacji, gdy pozwany nie przedstawił pisemnych dowodów w tym zakresie bezprzedmiotowe było przesłuchiwanie stron i zgłaszanych przez niego świadków (k. 60). Uznanie przez Sąd wniosków pozwanego w tym zakresie spowodowałoby jedynie zbędne przedłużenie postępowania – art. 217§3 kpc. Należy zauważyć, że jedynie pisemna zmiana umowy byłaby skuteczna w zakresie na jaki wskazuje pozwany.

Mając na uwadze poczynione powyżej ustalenia Sąd I instancji uznał, iż roszczenie zawarte w pozwie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. Powód w przeciwieństwie do pozwanego udowodnił swoje twierdzenia i logicznie uargumentował swoje stanowisko. Prawo do żądania zapłaty czynszu, opłat eksploatacyjnych i opłat za media wynika z umowy i faktur. Pozwany nie podważył treści tych dokumentów w jakikolwiek sposób. Jak wskazano powyżej pozwany nie udowodnił w żaden sposób swoich twierdzeń. Sąd I instancji wskazał, że miał na uwadze Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 20 kwietnia 1982 r. I CR 79/82, w którym SN stwierdził, iż reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa. Zdaniem tego Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, powód w sposób wystarczający wykazał istnienie żądanego roszczenia. Wobec tego zasądzono żadaną kwotę o odsetkach orzekając na podstawie art. 481§1i2 kc i art. 482§1 kc.

Uwzględniając zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. obciążył stronę pozwaną jego kosztami. Obejmują one opłatę od pozwu poniesioną przez powoda.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji zawarte w powyższym wyroku zostało w całości zaskarżone przez pozwanego wniesioną apelacją . Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił naruszenie przepisów postępowania tj:

- art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków pozwanej o przeprowadzenie dowodu z zeznań A. S. i I. S., podczas gdy przeprowadzenie tych dowodów miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem umożliwił wykazanie, że powód udzielił pozwanej prolongaty w spłacie zadłużenia i w związku z tym należało uznać wytoczone powództwo za przedwczesne.

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na fakt, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, a ponadto wydanie wyroku w przedmiotowej sprawie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Jako uzasadnienie apelacji wskazano, że zaskarżone orzeczenie jest niesłuszne w całości. W przedmiotowej sprawie sąd zaniechał rozpoznania istoty sprawy poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanej, mających wykazać przedwczesność wytoczonego powództwa oraz okoliczność udzielenia pozwanej prolongaty w terminie spłaty zadłużenia wynikającego z umowy najmu lokalu. Prawidłowo przeprowadzone postępowanie dowodowe skutkować powinno oddaleniem powództwa jako oczywiście przedwczesnego. Zeznania świadków A. S. oraz I. S. na okoliczności wskazane w sprzeczności od nakazu zapłaty, miały kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy Sąd Gospodarczy w Lublinie rozpoznając przedmiotową apelację ustalił i zważył co następuje :

Apelacja strony pozwanej w ocenie Sądu Okręgowego jest całkowicie niezasadna i nie zasługuje na jej uwzględnienie .

Stosownie do przepisu art. 378 § 1 kpc sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji . Związanie granicami wniosków apelacji oznacza zaś , że sąd drugiej instancji nie może objąć swą kontrolą tej części orzeczenia sądu pierwszej instancji, która nie została zaskarżona. Sąd nie jest zaś związany treścią wniosku apelacyjnego co do sposobu rozstrzygnięcia. Oznacza to zatem , że mimo wniosku skarżącego o zmianę wyroku sąd drugiej instancji może go uchylić (i na odwrót). Wynika to z tego, że sąd ma obowiązek wydać prawidłowe orzeczenie i nie wiąże go w tym zakresie ocena prawna zawarta we wniosku apelacyjnym (por. Komentarz do art. 378 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U.64.43.296), [w:] A. Jakubecki (red.), J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P. Wójcik , Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz, Zakamycze, 2005, wyd. II.) . Podobne stanowisko zajął także Sąd Najwyższy uznając , iż sąd drugiej instancji nie jest związany wnioskami apelacji co do sposobu rozstrzygnięcia. Granice apelacji wyznacza nie tyle sam wniosek, co cały jej wywód i treść (por. wyrok z dnia 6 grudnia 2001 r. , I PKN 714/00 , OSNP 2003/22/544).

Za całkowicie nieuzasadniony należało uznać wniosek skarżącego o uchylenie zaskarżonego wyroku , a co za tym idzie i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania Sądowi I instancji. Wniosek ten został zgłoszony jako wniosek główny , a nie ewentualny i jako idący najdalej winien być rozpoznany w pierwszej kolejności . Z przepisu art. 386 § 2 i 4 kpc wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Na istnienie tych dwóch ostatnich przesłanek we wniesionej apelacji powołała się strona apelująca .

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie zachodzi jednak żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu . Strona skarżąca w niniejszym postępowaniu nie powoływała się w ogóle na nieważność postępowania i postępowanie przed Sądem I instancji w ocenie Sądu Okręgowego nie jest dotknięte taką nieważnością.

Sąd Rejonowy rozpoznał także istotę sprawy. Sąd ten dokonał bowiem analizy zasadność żądania pozwu z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych, jako podstawa faktyczna pozwu oraz z punktu widzenia zarzutów podniesionych przez pozwanego w toku postępowania . Na podstawie poglądów dominujących w doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się bowiem , że nierozpoznanie istoty sprawy odnosi się do roszczenia będącego podstawą powództwa i zachodzi, gdy sąd pierwszej instancji nie orzekł w ogóle merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego. Przyjmuje się, że do

nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dojdzie w szczególności w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie przedawnienia roszczenia, prekluzji lub braku legitymacji procesowej strony, której oceny sąd drugiej instancji nie podziela (zob. w szczególności wyrok SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; wyrok SN z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, Lex, nr 55513). Sąd Najwyższy przyjął, że oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy (zob. wyrok SN z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483). To samo należy także odnieść do ewentualnej sprzeczności ustaleń sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym lub też ewentualnych uchybień w zakresie przeprowadzenia postępowania dowodowego .

Wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, jak zarzucił to apelujący . Część tego postępowania przeprowadził bowiem już Sąd Rejonowy dopuszczając i oceniając materiał dowodowy w postaci dowodów nieosobowych oraz oceniając wyjaśnienia strony powodowej złożone w niniejszym postępowaniu na terminie rozprawy . Informacyjne wyjaśnienia powoda , które co prawda nie są dowodem i nie mogą być utożsamiane z zeznaniami złożonymi w trybie art. 299 kpc , jak również same w sobie nie mogą stanowić podstawy ustaleń faktycznych, ale zawierając określone twierdzenia są zaliczane do "zebranego materiału" w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. i mogą potwierdzać okoliczności ustalone na podstawie np. zebranych w sprawie dokumentów (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 1999 roku, sygn. akt I PKN 632/98). Dokonując zatem oceny mocy i wiarygodności dowodów sąd może wziąć pod rozważenie nie tylko dowody w ścisłym tego słowa znaczeniu, ale także wyjaśnienia informacyjne strony . W realiach niniejszego postępowania toczącego się przez Sądem I instancji treść wyjaśnień powoda w ocenie Sądu Okręgowego znalazła potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym przed tym Sąd , a tym samym nie istniały żadne podstawy , aby na wyjaśnieniach tych Sąd Rejonowy nie mógł się opierać i na ich podstawie dokonywać oceny innych dowodów , a tym bardziej dokonywać ustaleń faktycznych .

Przeprowadzenie dwóch zawnioskowanych przez stronę powodową dowodów nie powoduje zatem ,że powinno być przeprowadzone całe postępowanie dowodowe . Warto w tym miejscu wskazać ,że Sąd I instancji nie dopuścił jedynie dowodów osobowych z zeznań świadków , ale zasadnie uznał , że skoro umowa , którą zawarły strony przewidywała , iż wszelkie jej zmiany wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności pozwany winien udowodnić ,że zmieniono umowę na piśmie w zakresie zmiany terminu jej obowiązywania lub terminów płatności. W sytuacji, gdy pozwany nie przedstawił pisemnych dowodów w tym zakresie przeprowadzanie dowodów osobowych na powyższe okoliczności było zatem niedopuszczalne (vide art. 246 i 247 kpc) . Zeznania świadków zostały nadto zgłoszone na okoliczność ewentualnej prolongaty zadłużenia oraz prowadzenia rozmów w tym zakresie , a nie na okoliczność rzeczywistej zmiany terminów płatności , które zostały ustalone w umowie pisemnej zawartej przez strony . Na marginesie należy także wskazać ,że apelujący powyższych dowodów nie zgłosił również we wniesionej apelacji – gdyż nie zawierała ona żadnych wniosków dowodowych w postaci chociażby tych dowodów z zeznań świadków , co do których Sąd I instancji wniosek oddalił.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodzą także przesłanki do zmiany zaskarżonego orzeczenia . Należy tu także podkreślić, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego sąd drugiej instancji, jako sąd orzekający merytorycznie, powinien dokonać samodzielnej oceny wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji i poczynić własne ustalenia faktyczne. Sąd ten może tym samym dokonywać ustaleń faktycznych sprzecznych z ustaleniami stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku, nawet na podstawie dowodów przeprowadzonych wyłącznie w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego. Musi jednak w swojej działalności harmonizować ogólne (art. 227-315 k.p.c.) i szczególne (art. 381-382 k.p.c.) reguły postępowania dowodowego. Dokonanie przez sąd drugiej instancji odmiennych ustaleń bez przeprowadzania dodatkowych dowodów jest dopuszczalne i uzasadnione w szczególności wtedy, gdy dowody te mają jednoznaczną wymowę, a ocena sądu pierwszej instancji jest oczywiście błędna. Niezbędne jest wykazanie w czym tkwi wadliwość stanowiska sądu pierwszoinstancyjnego, dlaczego określone dowody dostarczają odmiennych wniosków, które z dowodów nie

zasługują na wiarę, co sprawia, że wyłania się inny obraz stanu faktycznego sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2003r., IV CKN 1752/00, LEX nr 78279; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2002r., IV CKN 859/00, LEX nr 53923; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2002r., I CKN 567/99, LEX nr 53925 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2001 r., II UKN 339/00, OSNP 2003/1/21). Sąd odwoławczy ma nadto nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz jego własnej samodzielnej oceny, przy uwzględnieniu zasad wynikających właśnie z przepisu art. 233 § 1 kpc niezależnie od tego czy ustaleń dokonuje po przeprowadzeniu nowych dowodów bądź ponowieniu dotychczasowych, czy też wskutek podzielenia ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji. Obowiązek ten jest tym bardziej oczywisty, gdy strona wnosząca apelację zarzuca sądowi I instancji naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy.

W przedstawionym powyżej zakresie objętym tak osnową wniesionej apelacji jak i jej uzasadnieniem w ocenie Sądu Okręgowego rozumowanie Sądu I instancji jest logicznie poprawne. W konsekwencji Sąd Okręgowy w niniejszym składzie podziela w pełni te ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy oraz argumenty i dowody przedstawione na ich poparcie. Sąd Okręgowy podziela je, przyjmując za własne, co sprawia, iż nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97 – OSNAP 1998 nr 9, poz. 104 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 521/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143). W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty apelacji są w tym zakresie zatem całkowicie bezpodstawne. Z ustaleń Sądu Okręgowego jednoznacznie wynika, że zarzuty i uzasadnienie apelacji w tym zakresie zmierza jedynie do uzyskania satysfakcjonującego stronę pozwaną rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na względzie należało uznać, że zarzuty apelacji w zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego przywołanych w apelacji i jej uzasadnieniu przez skarżącego są całkowicie niezasadne. W tej sytuacji Sąd Okręgowy mając na względzie, że apelacja strony pozwanej była niezasadna uznał, iż winna ona być w całości oddalona na podstawie przepisu art. 385 kpc.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję uzasadnia treść art. 98 kpc, 99 kpc w zw. z art. 108 kpc i art. 109 kpc. Pozwany przegrał bowiem postępowanie odwoławcze w całości, a strona powodowa, która nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego nie wносиła o obciążenie przeciwnika procesowego kosztami tego postępowania na jej rzecz, jak też nie wykazała, że w postępowaniu odwoławczym poniosła jakieś koszty.